

ко, абстрактно и потенциално). В този смисъл от I ранг (спрямо единиците на генералната съвкупност или на извадката) могат да бъдат реални, статистически, абстрактни (имагинерни) и потенциални съвкупности. Изводът е валиден както за съвкупности, признаците на чиито единици се изследват като едномерни, така и когато се изследват повече признаци на единиците.

Изключително интересен е фактът, че обобщените свойства на съвкупностите се представят **само** чрез информационни съвкупности от II ранг - например средна аритметична, математическо очакване (когато то съществува), дисперсия, коефициенти на регресия, корелация и др.

С помощта на СП се разкрива почти осезаемо визуално природата на **стохастичната грешка** и механизмът, който я поражда. Онагледяват се условията, при които тя расте или намалява. Тъкмо тази визуализация помага за формиране на "чувствителност" у учащия се към възможностите за нейното контролиране. Става дума за чувствителност по отношение на възможното поведение - "измерване", "пренебрегване", "намаляване до един толерируем размер". И нещо още по-важно - формира се усет към вероятностните изводи и заключения, убеденост и доверие в закономерното поведение на грешката, убеденост в научната обосновааност на вероятностния характер на оценките.

И по-нататък, СП съдейства за по-лекото разкриване на източниците на различните видове *нестохастични* грешки: систематични, методологични, грешки при неправилна интерпретация, при некоректно прилагане на методите и неспазване на изискванията и условията, които последните предявяват към изследователя. Наред с това могат да се изследват и коментират и пътищата за тяхното недопускане или отстраняване, както и да се третира цялостно проблемът за ефективността не само на използваните отделни методи, но и на съвкупностното изследване като цяло - от неговия замисъл, изследователски постановки, апробиране на избраната технология, до оценка на получените резултати и тяхната използваемост.

4. Изводите, които следват от всичко изложено, са изключително интересни и пряко свързани с възможността за усъвършенстване на методиката на преподаване на съвкупностни знания и умения. Накратко най-важните от тях се свеждат до следното:

Първо, разглежданото приложение на съвкупностния подход като метод на обучение (с помощта на специални сценарии и върху основата на реална съвкупност от единици) има същите *характеристики*, както и тези при едно реално съвкупностно изследване в сферата на обществения живот, описани така убедително от В. Цонев по следния начин (Цонев, 1996, с. 24):

"- Съвкупностното изследване (в разглеждания тук смисъл - б. а.) е осъзнат процес на познание, с обект и действащ субект на познанието, с